

ПВ-6 ВІЙСЬКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>053 Психологія</i>
Освітньо-наукова програма	<i>Прикладна психологія</i>
Статус дисципліни	<i>Вибірковий освітній компонент</i>
Форма навчання	<i>Очна (денна) / дистанційна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>5 кред. ЕКТС/120 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік/ модульна контрольна робота</i>
Розклад занять	<i>Лекції Практичні заняття</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор і практичні: доцент кафедри, доцент, к. психол. н., Гусев Андрій Ігорович</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Військова психологія» є психіка воїна, психологія військового колективу й психологія військової діяльності.

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів уявлення про специфіку застосування психологічних знань у военній сфері, розуміння психологічних особливостей військовослужбовців та специфіки роботи психолога щодо супроводу їхньої діяльності.

Система теоретичних і практичних (семінарських) занять дає можливість вирішити такі **основні завдання**:

- розуміння місця і ролі військової психології в контексті військової політики і безпеки України;
- розуміння змісту та функцій діяльності психолога у ЗСУ у мирний і військовий час;
- набуття психологічної стійкості до психотравмуючих факторів війни;
- навчання методам саморегуляції;
- надання першої психологічної допомоги при травматичних ситуаціях, підвищення адаптивності в бойових умовах;
- надання першої психологічної допомоги при травматичних ситуаціях серед цивільного населення;

Відповідно до вимог освітньо-професійної програми метою дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти:

Загальних компетентностей:

- застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 1);
- знати та розуміти предметну область та розуміти професійну діяльність (ЗК 2);
- навичок міжособистісної взаємодії (ЗК 8);
- здатність і готовність до безперервного й актуального навчання, опанування новими знаннями, методичними розробками, інноваційними проектами, володіння новітніми технологіями в галузі психології (ЗК 15).

Фахових компетентностей:

- здатності аналізувати вітчизняний та зарубіжний досвід розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ (ФК 2);
- здатності використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (ФК 5);
- Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову) (ФК 8).
- здатності до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (ФК 11).
- Здатність здійснювати психологічний вплив з метою оптимізації психічного функціонування індивіда або групи (ФК 15).

Програмні результати навчання:

аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання (ПРН 1);

- розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ у контексті професійних завдань (ПРН 2).
- обирати та застосовувати валідний та надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги (ПРН 5);
- рефлексувати можливості власного інтелектуального потенціалу для вирішення завдань професійної діяльності (ПРН 20);
- координувати організацію спільної діяльності, що, в кінцевому рахунку, дозволяє впливати на самоорганізацію і саморозвиток суб'єктів цієї діяльності (ПРН 22).

Комунікація з викладачем можлива та заохочуватиметься на навчальних заняттях, а також у межах двох годин консультацій з викладачем, які проводяться за графіком, доступним на сайті кафедри психології і педагогіки. До того ж для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта igorich70@gmail.com.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для вивчення дисципліни здобувачу бажано мати навички використання текстового редактора на комп'ютері, навички роботи з електронними базами наукових інститутів та бібліотек.

Навчальна дисципліна має міждисциплінарний характер та інтегрує знання з інших освітніх і наукових галузей. За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця дана навчальна дисципліна тісно пов'язана з іншими дисциплінами: «Психологія особистості», «Загальна психологія».

3. Зміст навчальної дисципліни**Очна (денна) форма**

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні (семінарські)	СРС

1	2	3	4	5
Тема 1. Вступ: предмет, завдання та методи військової психології	12	2	4	6
Тема 2. Психологічна структура особистості військовослужбовця.	12	2	4	6
Тема 3. Емоційно-вольова сфера особистості військовослужбовця та її значення для успішності його функціонування.	14	2	4	8
Тема 4. Сучасний бій і його вплив на психіку воїнів.	12	2	4	6
Тема 5. Психологічна підготовка воїнів до бойових дій.	16	2	4	10
Тема 6. Психологія первинного військового підрозділу	12	2	4	6
Тема 7. Психологія міжособистісних конфліктів військовослужбовців та шляхи їх подолання	12	2	4	6
Тема 8. Девіації як форма деструктивної поведінки воїнів у бойовій обстановці.	14	2	4	8
Тема 9. Діяльність психолога під час надання психологічної допомоги (реабілітації) особовому складу.	16	2	4	10
Всього годин	120	18	36	66

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

4.1. Базова література

1. Основи військової психології : навч. посіб. / Г. В. Бондарев, П. П. Круть ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2020. – 272 с.
2. ПАМ'ЯТКА військовослужбовцю під час підготовки до бою та в бою Укладачі - авторський колектив психологічної кризової служби м. Миколаєва. Взято з: https://www.mil.gov.ua/content/pdf/combattraining_.pdf
3. Комар Зоран. Психологічна стійкість воїна : Підручник для військових психологів. – Київ, 2017. – 185 с. Взято з: https://shron1.chtyvo.org.ua/Komar_Zoran/Psykholohichna_stiikist_voina.pdf
4. Кокун О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Остапчук В.В. Психологічна робота з військовослужбовцями - учасниками АТО на етапі відновлення: Методичний посібник. – К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2017. – 282 с.
5. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. – Київ, 2018. – 208 с. Загальна редакція: Н. Пророк
6. Блінов О.А. Опитувальник скринінгу посттравматичного стресового розладу (ОС ПТСР) О.А. Блінов // Психологічний часопис: збірник наукових праць / за ред. С.Д. Максименка. – № 1 (11). – Вип. 11. – Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України, 2018. – С. 26-37.
7. Агаєв Н.А., Кокун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Остапчук В.В., Ткаченко В.В. Збірник методик для діагностики негативних психічних станів військовослужбовців: Методичний посібник. – К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2016. – 234 с.
8. Протоколи надання психологічної допомоги військовослужбовцям ЗСУ в бойових екстремальних умовах. Інструкція. – Київ: «Центр учбової літератури», 2023. – 44 с.
9. Стукан С.О., Білошицький В.І., Бех С.М., Скуз Я.А. Організація та методика роботи з особовим складом: навчально-методичний посібник. Київ: НТУУ “КПІ імені Ігоря Сікорського”, 2019. - 128 с.
10. Кокун О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Корня Л.В. Психологічна оцінка суїцидального ризику у військовослужбовців. Методичний посібник. — К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2019. — 206 с.

4.2. Допоміжна література:

1. Збірник методичних рекомендацій ЗСУ щодо: сутності та профілактики попередження порушень статутних правил індивідуально-виховної роботи у військовій частині; управлінської діяльності у військовій частині; планування гуманітарного, соціального

- забезпечення; організації інформаційної роботи у ЗСУ; оцінки морально-психологічного стану особового складу; роз'яснення антикорупційного законодавства та механізму протидії корупції у ЗСУ. — Київ. ВД «Професіонал», 2023. — 240 с.
2. Методичні рекомендації (збірник). — 241 с. Взято з : https://mil.knu.ua/files/161_238475.pdf
 3. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 2. — Київ, 2018. — 240 с. Загальна редакція: Л. Царенко
 4. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 3. — Київ, 2018. — 236 с. Загальна редакція: Л. Гридковець

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента) Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (завдання на СРР)
1.	<p>Тема 1. Вступ: предмет, завдання та методи військової психології Предмет військової психології. Зв'язок військової психології з іншими галузями психологічної науки. Історія розвитку військової психології. Психологічні особливості військової діяльності. Задачі військової психології. Методи військової психології.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте психологічні особливості військової діяльності. 2. Зробіть стислий огляд історії розвитку військової психології. 3. Сформулюйте головні завдання військової психології. 4. Які методи дослідження застосовують у військовій психології.
2.	<p>Тема 2. Психологічна структура особистості військовослужбовця. Психологічні процеси, стани, властивості та утворення в умовах військової діяльності (загальна характеристика). Вплив психологічних властивостей (спрямованості, темпераменту, характеру та здібності) особистості. Роль знань, умінь та навичок</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте специфіку функціонування відчуттів, сприйняття, уявлення у воїнів. 2. В чому специфіка функціонування уваги, пам'яті та уяви у воїнів. 3. Специфіка функціонування мислення та мовлення в умовах бойових дій. 4. Розкрийте роль знань, умінь та навичок у діяльності військовослужбовця.
3.	<p>Тема 3. Емоційно-вольова сфера особистості військовослужбовця та її значення для успішності його функціонування. Емоційно-вольові процеси в умовах військової діяльності. Воля. Характеристика вольових рис воїнів. Класифікація вольових дій та їх характеристика. Емоції. Характеристика емоцій та почуттів. Прояви вищих та нижчих почуттів. Умови та шляхи формування емоційно-вольової стійкості воїнів. Подолання негативних психічних станів: напруга, втома, жах, паніка, тривога.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте особливості функціонування емоційно-вольової сфери 2. Які існують шляхи подолання негативних психічних станів. 3. Що таке вищі та нижчі почуття? 4. Яке значення має воля у діяльності військовослужбовця?
4.	<p>Тема 4. Сучасний бій і його вплив на психіку воїнів. Бойова обстановка та її вплив на діяльність. Бойовий стрес та його психологічні наслідки. Адаптація до умов бойової діяльності. Готовність до активних дій. Психологічні передумови ефективності бойових дій.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сформулюйте головні ознаки сучасного бою та охарактеризуйте його вплив на психіку воїнів. 2. Що таке бойовий стрес та якими є його психологічні наслідки.

	<p>3. Розкрийте зміст поняття «готовність до активних дій».</p> <p>4. Як виникає адаптація до умов бойової діяльності</p>
5.	<p>Тема 5. Психологічна підготовка воїнів до бойових дій.</p> <p>Задачі психологічної підготовки. Психологічні основи формування морально-бойових якостей: дисциплінованість, хоробрість, стійкість, витривалість, впевненість, наполегливість, відвага тощо. Формування у воїнів професійно важливих якостей: емоційно-вольової стійкості, готовності до колективних дій, впевненості у своїх силах. Формування бойової майстерності. Психологічна підготовка для профілактики страху та бойового стресу. Психологічна підготовка щодо агресивної поведінки та застосування бойової сили. Психологічна підготовка щодо ставлення до ворожих військових та цивільних осіб.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які є задачі у психологічної підготовки воїнів? 2. Які професійно важливі якості формуються у воїнів? 3. Назвіть психологічні основи формування морально-бойових якостей. 4. Що сприяє формуванню бойової майстерності. 5. В чому полягає психологічна підготовка до прояву агресивної поведінки? 6. В чому сутність підготовки щодо ставлення до цивільних осіб?
6.	<p>Тема 6. Психологія первинного військового підрозділу.</p> <p>Військовий підрозділ як соціально-психологічне явище. Сутність та ознаки військового колективу. Структурні компоненти підрозділу. Психологічна характеристика взаємовідносин військовослужбовців. Загальна думка, настрої. Традиції, авторитет, управління психологічною атмосферою. Групова динаміка. Методи вивчення психології військового колективу.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть основні структурні компоненти військового підрозділу. 2. Назвіть психологічні характеристики взаємовідносин військовослужбовців, управління психологічною атмосферою. 3. Охарактеризуйте типи малих груп за критеріями та рівнями їх взаємодії. 4. Сформулюйте основні соціально-психологічні характеристики колективу.
7.	<p>Тема 7. Психологія міжособистісних конфліктів військовослужбовців та шляхи їх подолання</p> <p>Сутність та класифікація конфліктів. 1. «Анатомія» конфлікту (позиції та інтереси у конфлікті) Основні джерела виникнення конфліктів у підрозділах. Вплив особистісних особливостей на виникнення конфліктів. Практичні засоби щодо упередження та виявлення конфліктів. Картографування конфліктів: підходи та методики.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наведіть варіант класифікації конфліктів. 2. Які є основні джерела виникнення конфліктів у підрозділах. 3. Яким є вплив особистісних особливостей на виникнення конфліктів. 4. Які існують практичні заходи щодо упередження та виявлення конфліктів.
8.	<p>Тема 8. Девіації як форма деструктивної поведінки воїнів у бойовій обстановці .</p> <p>Сутність девіантної поведінки в бойовій обстановці. Види девіантної поведінки в бойовій обстановці. Способи профілактики девіантних проявів. Основні чинники здійснення суїцидів військовослужбовцями. Ознаки високої вірогідності здійснення суїциду. Профілактика суїцидів і суїцидальних спроб у військових частинах (підрозділах).</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які види девіантної поведінки мають розповсюдження у бойовій обстановці? 2. Які існують способи профілактики девіантної поведінки воїнів. 3. Назвіть головні чинники суїцидального ризику у військовослужбовців. 4. Які існують шляхи профілактики суїцидів серед військовослужбовців? 5. Перелічіть ознаки високого суїцидального ризику.

9.	<p>Тема 9. Діяльність психолога під час надання психологічної допомоги (реабілітації) особовому складу.</p> <p>Психологічна допомога: основні поняття. Діяльність психолога з надання психологічної допомоги особовому складу військової частини (підрозділу) під час перебування в пункті постійної дислокації; у районах виконання завдань (ведення бойових дій) та після виконання завдань (у районах відновлення, ППД). Оцінка ефективності психологічної допомоги, наданої особовому складу</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте головні аспекти надання психологічної допомоги військовослужбовцям. 2. Які існують критерії оцінки ефективності психологічної допомоги, наданої особовому складу? 3. З чого складається діяльність психолога з надання психологічної допомоги у районах виконання завдань
----	---

Семінарські (практичні) заняття

Основні завдання циклу семінарських (практичних) занять сформувані у здобувачів:

- набуття навичок використання діагностичного матеріалу;
- набуття психологічної стійкості до психотравмуючих факторів війни;
- навчання методам саморегуляції;
- надання першої психологічної допомоги при травматичних ситуаціях, підвищення адаптивності в бойових умовах;
- надання першої психологічної допомоги при травматичних ситуаціях серед цивільного населення.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, питання для поточного контролю та завдання на СР)
1	<p>Тема 1. Вступ: предмет, завдання та методи військової психології</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Військова психологія як наука 2. Задачі військової психології. 3. Методи військової психології. <p>Практична частина. В малих групах обрати, ознайомитись та презентувати в загальній групі одну з книжок з базового списку літератури.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. В чому полягає специфіка військової діяльності? 2. Які задачі виконує військова психологія? 3. Які методи дослідження застосовують у військовій психології?
2	<p>Тема 2. Вступ: предмет, завдання та методи військової психології (продовження)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія розвитку військової психології. 2. Періоди розвитку. 3. Психологічні особливості військової діяльності. <p>Практична частина. В робочих групах підготувати презентацію одного з періодів розвитку військової психології.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте періоди розвитку військової діяльності. 2. В чому полягає специфіка військової діяльності? 3. Що таке соціально-психологічна готовність до військової служби?
3	<p>Тема 3. Психологічна структура особистості військовослужбовця.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика структури особистості військовослужбовця.

	<p>(процеси, стани, властивості та утворення).</p> <p>2. Вплив психологічних властивостей (спрямованості, темпераменту, характеру та здібностей) особистості на виконання військовослужбовцем своєї діяльності.</p> <p>Практична частина В малих групах скласти психологічну характеристику професійного військового, спираючись на матеріал роману Я. Гашека «Пригоди бравого вояка Швейка».</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. В чому полягає специфіка функціонування психічних процесів в умовах бойових дій. 2. Як впливає темперамент військового на виконання ним службових обов'язків. 3. Який вплив мають здібності особистості на виконання нею військової діяльності?
4	<p>Тема 4. Психологічна структура особистості військовослужбовця (продовження).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль знань, умінь та навичок у професійній діяльності військовослужбовця. 2. Методики вивчення індивідуально-психологічних особливостей особистості військовослужбовця <p>Практична частина Скласти психологічний портрет професійного військового, спираючись на матеріал з відомих вам літературних творів (фільмів).</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. В чому полягає специфіка функціонування психічних процесів в умовах бойових дій. 2. Розкрийте роль знань, умінь та навичок у діяльності військовослужбовця. 3. Які методики вивчення особистості військовослужбовця вам відомі?
5	<p>Тема 5. Емоційно-вольова сфера особистості військовослужбовця та її значення для успішності його функціонування.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Емоційно-вольові процеси в умовах військової діяльності. 2. Характеристика вольових рис воїнів. Класифікація вольових дій та їх характеристика. <p>Практична частина Надати розгорнуту характеристику однієї зі структурних складових психіки військового - психічних процесів, властивостей, станів, утворень (на вибір) у вигляді реферату (за підручником «Основи військової психології» Бондарев, Круть)</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Стисла характеристика особливостей функціонування емоційно-вольової сфери воїна. 2. Яке значення має воля для успішності діяльності військовослужбовця?
6	<p>Тема 6. Емоційно-вольова сфера особистості військовослужбовця та її значення для успішності його функціонування (продовження).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика емоцій та почуттів. Прояви вищих та нижчих почуттів. 2. Умови та шляхи формування емоційно-вольової стійкості воїнів. 3. Подолання негативних психічних станів: напруга, втома, жах, паніка, тривога. <p>Практична частина В малих групах ознайомитись, обговорити та презентувати доповідь за матеріалами статі Уманець А.О «Паніка як негативний соціально-психологічний феномен в умовах війни». http://habitus.od.ua/journals/2022/38-2022/27.pdf</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які існують загрози для воїна від потрапляння у негативні психічні стани. 2. Що таке «емоційно-вольова стійкість» воїна? 3. Які способи подолання негативних психічних явищ вам відомі? Розкрийте їх суть.
7	<p>Тема 7. Сучасний бій і його вплив на психіку воїнів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бойова обстановка та її вплив на діяльність особистості.

	<p>2. Бойовий стрес та його психологічні наслідки.</p> <p>Практична частина В малих групах, спираючись на матеріали літературних творів, фільмів, спогадів учасників бойових дій навести приклади варіантів впливу бойового стресу на комбатантів, та проаналізувати їх у великій групі.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які існують головні характеристики сучасного бою? 2. Який вплив мають характеристики сучасного бою на психіку воїнів? 3. Які наслідки має бойовий стрес для психіки воїна.
8	<p>Тема 8. Сучасний бій і його вплив на психіку воїнів (продовження).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Адаптація до умов бойової діяльності. 2. Готовність до активних дій. 3. Психологічні передумови ефективності бойових дій. <p>Практична частина В малих групах, спираючись на матеріали літературних творів, фільмів, спогадів учасників бойових дій знайти приклади адаптації військовослужбовців до умов бойових дій. Обговорити наведені приклади у великій групі.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. В чому полягає сутність адаптація до умов бойової діяльності. 2. Розкрийте зміст явища «готовності до активних дій». 3. Які психологічні передумови ефективності бойових дій вам відомі?
9	<p>Тема 9. Психологічна підготовка воїнів до бойових дій.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічні основи формування морально-бойових якостей: дисциплінованість, хоробрість, стійкість, витривалість, впевненість, наполегливість, відвага тощо. 2. Формування у воїнів професійно важливих якостей: емоційно-вольової стійкості, готовності до колективних дій, впевненості у своїх силах, бойової майстерності. <p>Практична частина Ознайомлення в робочих групах з методикою «Прогноз» В.А. Бодрова.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте умови формування професійно важливі якості у воїнів? 2. Що покладено в основу формування морально-бойових якостей. 3. Що таке бойової майстерність?
10	<p>Тема 10. Психологічна підготовка воїнів до бойових дій (продовження).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічна підготовка для профілактики страху та бойового стресу. 2. Психологічна підготовка щодо агресивної поведінки та застосування бойової сили. 3. Психологічна підготовка щодо ставлення до ворожих військових та цивільних осіб. <p>Практична частина Ознайомитись, обговорити у малих групах та зробити перзентацію Розділу 2. Психологічна підготовка та психологічна бойова готовність військових в армії (стор 37-58.) посібника 3. Комар Зоран. Психологічна стійкість воїна : Підручник для військових психологів. – Київ, 2017. – 185 с. Взято з: https://shron1.chtyvo.org.ua/Komar_Zoran/Psykholohichna_stiikist_voina.pdf</p> <p>Завдання на СРС: В чому полягає психологічна підготовка до прояву агресивної поведінки та бойової сили?</p>
11	<p>Тема 11. Психологія первинного військового підрозділу.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Військовий підрозділ як соціально-психологічне явище. 2. Структурні компоненти військового колективу. 3. Стадії розвитку військового колективу. 4. Взаємовідносини у військовому колективі.

	<p>Практична частина Ознайомитись, обговорити та зробити стислий конспект розділів «Сутність порушень статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями» та «Профілактика порушень статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями» (стр 3- 20) // «Збірник методичних рекомендацій ЗСУ щодо: сутності та профілактики попередження порушень статутних правил індивідуально-виховної роботи у військовій частині; управлінської діяльності у військовій частині; планування гуманітарного, соціального забезпечення; організації інформаційної роботи у ЗСУ; оцінки морально-психологічного стану особового складу; роз'яснення антикорупційного законодавства та механізму протидії корупції у ЗСУ. — Київ. ВД «Професіонал», 2023. — 240 с.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які ознаки сформованого військового колективу вам відомі? 2. Перелічіть основні структурні компоненти військового колективу. 3. Які стадії у своєму розвитку проходить військовий колектив? 4. В чому полягає специфіка взаємовідносин у військовому колективі?
12	<p>Тема 12. Психологія первинного військового підрозділу (продовження).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-психологічні явища загальної думки, колективного настрою, традиції, авторитету у військовому колективі. 2. Підходи до управління психологічною атмосферою у військовому підрозділі. 3. Групова динаміка та проблеми лідерства у військовому колективі. 4. Методи вивчення психології військового колективу. <p>Практична частина В малих групах скласти програму дослідження військового колективу, з використанням кількох відомих методів та методик.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте зміст таких соціально-психологічних явищ, як загальна думка, колективний настрій, колективні відчуття, традиції, авторитет у військовому колективі. 2. Які існують підходи до управління психологічною атмосферою у військовому колективі. 3. Що таке групова динаміка? 4. Які існують методи вивчення психології військового колективу?
13	<p>Тема 13. Психологія міжособистісних конфліктів військовослужбовців та шляхи їх подолання.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Анатомія» конфлікту (позиції та інтереси у конфлікті, предмет спору, ціна конфлікту) 2. Основні джерела виникнення конфліктів у підрозділах. 3. Вплив особистісних особливостей на виникнення конфліктів. <p>Практична частина В малих групах здійснити аналіз кейсів з використанням матеріалів художніх та кінематографічних творів, на предмет визначення позицій та інтересів учасників конфлікту, а також предмету спору та ціни конфлікту.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть основні джерела виникнення конфліктів у підрозділах. 2. Розкрийте зміст впливу особистісних особливостей воїнів на виникнення конфліктів. 3. В чому полягає відмінність між «позицією» та «інтересом» у конфлікті? 4. Що таке «предмет спору» та «ціна конфлікту»?
14	<p>Тема 14. Психологія міжособистісних конфліктів військовослужбовців та шляхи їх подолання (продовження).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Практичні підходи щодо попередження конфліктів. 2. Картографування конфліктів. Види карт.

	<p>3. Карта конфлікту за Х. Корнеліус, Ш. Фейр.</p> <p>Практична частина Скласти карту відомого вам військового конфлікту, спираючись на історичні, мемуарні, або літературні джерела.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть основні джерела виникнення конфліктів у підрозділах. 2. Розкрийте зміст впливу особистісних особливостей воїнів на виникнення конфліктів. 3. Які види карт конфліктів вам відомі? 4. В чому полягає технологія складання змістової карти конфлікту за Корнеліус та Фейр. 5. Які існують практичні підходи щодо попередження конфліктів.
15	<p>Тема 15. Девіації як форма деструктивної поведінки військовослужбовців у бойовій обстановці .</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність девіантної поведінки в бойовій обстановці. 2. Найбільш розповсюджені види девіантної поведінки в бойовій обстановці. 3. Способи профілактики девіантних проявів. <p>Практична частина Опрацювання в малих групах та презентація на загал Розділу 2 «Діяльність психолога, щодо надання психологічної допомоги особистостям з девіаціями поведінки» (стр. 44-64) // Бондарчук О.І. Психологія девіантної поведінки: Курс лекцій. К.: МАУП, 2016. - 88 С.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чим обумовлене виникнення девіацій у військовослужбовців в умовах військових дій? 2. Які види девіантної поведінки найбільш розповсюджені серед військовослужбовців? 3. Розкрийте зміст профілактичної роботи щодо девіантної поведінки військовослужбовців.
16	<p>Тема 16. Девіації як форма деструктивної поведінки військовослужбовців у бойовій обстановці (продовження).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні чинники здійснення суїцидів військовослужбовцями. 2. Ознаки високої вірогідності здійснення суїциду. 3. Профілактика суїцидів і суїцидальних спроб у військових частинах (підрозділах). <p>Практична частина Робота в малих групах. Знайомство з різними методиками визначення рівня суїцидального ризику за книгою Кокун О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Корня Л.В. Психологічна оцінка суїцидального ризику у військовослужбовців. Методичний посібник. — К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2019. — 206 с.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які головні чинники суїцидального ризику у військовослужбовців ви знаєте? 2. В чому полягає профілактика суїцидів серед військовослужбовців? 3. Які ознаки високого суїцидального ризику ви знаєте, та які існують способи їх виявлення?
17	<p>Тема 17. Діяльність психолога під час надання психологічної допомоги (реабілітації) особовому складу.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічна допомога та реабілітація: основні поняття. 2. Оцінка ефективності психологічної допомоги, наданої особовому складу. <p>Практична частина Знайомство у малих групах та презентація матеріалів сайту Міністерства у справах ветеранів України з розділу Психологічна реабілітація для ветеранів (опубліковано 12 липня 2022 року 15:00) Взято з: https://mva.gov.ua/ua/veteranam/likuvannya-ta-reabilitaciya/psykholohichna-</p>

	<p>reabilitatsiya-dlya-veteraniv</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть в чому полягає різниця між психологічною допомогою та реабілітацією. 2. Яка система психологічної допомоги та реабілітації військовослужбовців існує у нашій країні. 3. Які критерії використовують при оцінці ефективності надання психологічної допомоги.
18	<p>Тема 18. Діяльність психолога під час надання психологічної допомоги (реабілітації) особовому складу (продовження).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Діяльність психолога з надання психологічної допомоги особовому складу військової частини (підрозділу) під час перебування в пункті постійної дислокації; 2. Діяльність психолога з надання психологічної допомоги особовому складу військової частини (підрозділу) у районах виконання завдань (ведення бойових дій); 3. Діяльність психолога з надання психологічної допомоги особовому складу військової частини (підрозділу) після виконання завдань (у районах відновлення, ППД). <p>Практична частина</p> <p>Знайомство з методикою проведення психологічного консультування та методикою проведення дебрифінгу (Алгоритм роботи військового психолога щодо психологічного забезпечення професійної діяльності особового складу Збройних Сил України (методичні рекомендації) / Міністерство оборони України, Наук.-дослід. центр гуманітар. проблем Збройних Сил України: Н.А. Агаєв, О.Г. Скрипкін, А.Б. Дейко, В.В. Поливанюк, О.В. Еверт. – К.: НДЦ ГП ЗС України, 2016. – 147 с.). Аналіз та обговорення у малих групах.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порівняйте першочергові завдання надання психологічної допомоги під час перебування в пункті постійної дислокації та після виконання завдань. 2. В чому полягають завдання психолога по наданню психологічної допомоги особовому складу у районі виконання завдань.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Здобувачі освіти самостійно опрацьовують питання за всіма темами в теоретичному або практичному аспекті. Самостійна робота з навчальної дисципліни «Військова психологія» включає: поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; проведення досліджень за методиками з якими знайомилися на практичних заняттях.

У процесі самостійної роботи здобувачі вищої освіти мають оволодіти вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- самостійної роботи з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
- конспектування літературних джерел;
- робота з довідковою літературою.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

При викладанні дисципліни семестровий рейтинг здобувача вищої освіти формують: робота на семінарах, і вчасна здача відповідей на тестові завдання модульної контрольної роботи. Штрафних балів з дисципліни не передбачається.

Відвідуваність і виконання завдань

Здобувачам освіти важливо відвідувати лекції, оскільки на них висвітлюватиметься систематизований навчальний матеріал в обсязі, достатньому для опанування дисципліни, що дасть змогу краще підготуватись до семінарських занять і в цілому опанувати дану дисципліну. Відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно. Активна участь здобувача вищої освіти на семінарських заняттях є обов'язковою. Пропуск семінарського заняття не дає можливість отримати здобувачу вищої освіти бали у семестровий рейтинг. Разом з тим, здобувач вищої освіти, який пропустив семінарські заняття з поважної причини, і має необхідний документ, який підтверджує відсутність (наприклад довідку від лікаря), може здати підготовлену доповідь викладачу під час консультацій або під час перерви у навчальному занятті і отримати не більше половини максимального вагомого балу, який передбачений за участь в семінарі (тобто максимальна кількість балів складатиме не більше 1). Графік консультацій, доступний на сайті кафедри психології та педагогіки, але викладач сам призначає здобувачам вищої освіти час консультації в індивідуальному порядку.

Теми і завдання для семінарських занять передбачені робочою програмою дисципліни (силабусом), доступною з особистого кабінету здобувача вищої освіти в системі «Кампус», гугл класі або на сайті кафедри психології та педагогіки.

На лекціях та семінарських заняттях допускається використання ноутбуків, смартфонів, але лише для цілей, пов'язаних з навчанням. Бажано, щоб на семінарському занятті здобувач вищої освіти використовував підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття.

Форми роботи

На лекціях висвітлюється зміст тем кредитного модуля «Військова психологія». Тематика лекцій наведена у робочій програмі дисципліни.

На семінарських заняттях здобувачі вищої освіти поглиблюють і розширюють знання з предмету. На семінарських заняттях використовуються методи: робота парами, тріадами, круглий стіл, ситуаційні задачі; групові дискусії при вивченні проблемних питань. Тематика семінарських занять наведена у робочій програмі дисципліни. На семінарських заняттях проводиться усне опитування і тестування здобувачів вищої освіти. Готуючись до семінарських занять, здобувач вищої освіти має чітко усвідомлювати зміст запитань, дати розгорнуту відповідь на них і відповісти на тестові завдання. Під час семінарських занять викладач резюмує сильні і слабкі місця у доповідях здобувачів вищої освіти, вказує на помилки, якщо такі є, дає відповіді на додаткові питання здобувачів вищої освіти з теми семінарського заняття.

Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти: опрацювання лекційного матеріалу (конспект лекцій з дисципліни). Підготовка до семінарських занять: самостійне опрацювання додаткової літератури до тем лекційного курсу; самостійне опрацювання питань для підготовки до занять, самоконтроль засвоєння змісту лекційного курсу; пошук додаткових джерел інформації по темі практичного заняття (монографії, науково-популярні видання, наукові та популярні статті) в бібліотеках та в електронному вигляді (в мережі INTERNET).

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять, основна мета якого – забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, забезпечення управління навчальною мотивацією здобувачів вищої освіти. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем для коригування методів і засобів навчання, так і здобувачами вищої освіти для планування самостійної роботи.

Форми поточного контролю: усне опитування, виступ здобувача вищої освіти із доповіддю або повідомленням, участь у обговоренні питань на семінарських заняттях, тощо.

Політика університету

Академічна доброчесність

Основні види академічної відповідальності встановлені Законом України «Про освіту». Згідно із частиною б статті 42 до основних видів академічної відповідальності здобувачів вищої освіти належать: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із

закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати за навчання.

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності містять такі регламентуючі документи КПІ ім. Ігоря Сікорського, оприлюднені на сайті Університету: Кодекс честі КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://kpi.ua/files/honorcode.pdf>, Положення про систему запобігання академічному плагіату <https://rb.gy/agihij>, а також нормативно-правові документи, офіційні рекомендації, накази та розпорядження, соціологічні дослідження КПІ ім. Ігоря Сікорського, методичні матеріали, освітні курси <https://kpi.ua/academic-integrity>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки здобувачів вищої освіти і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>, а також у Положенні про комісію з питань етики та академічної чесності НТУУ «КПІ» https://data.kpi.ua/sites/default/files/files/2015_1-140a1.pdf

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: [опитування за темою заняття, модульна контрольна робота.](#)

Календарний контроль: [проводиться двічі на семестр як моніторинг виконання здобувачами індивідуальних навчальних планів згідно з графіком навчального процесу.](#)

Семестровий контроль: [залік](#)

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг здобувача з дисципліни складається з балів, що отримуються за:

1) відповіді та доповнення відповідей інших здобувачів у процесі дискусії на семінарських заняттях;

2) написання модульної контрольної роботи.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

1. *Робота на семінарських заняттях:*

Максимальна кількість балів складає 54 (максимальна кількість балів на 1 занятті – 3):

активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших здобувачів у процесі дискусії	3
активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	2
надання відповідей з чисельними значними похибками або вирішення задачі з грубими помилками, вирішення задачі без обґрунтування	1
відсутність відповіді, ухиляння від участі у семінарському занятті	0

Здобувач отримує найвищий рейтинг, якщо він бере активну участь на проведених семінарських заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань. Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях спричиняють зниження рейтингу здобувача. Належна підготовка здобувача до семінарського заняття займатиме в середньому 1-1,5 години.

Викладач оцінює роботу здобувача на кожному семінарському занятті, але конкретна підсумкова кількість балів за роботу на семінарських заняттях виставляється викладачем під час першого і другого етапу проміжної атестації – на восьмому і чотирнадцятому тижнях навчання відповідно. Рейтинг здобувача станом на 8-й тиждень і 14-й тиждень навчання повідомляється здобувачу на занятті чи в особистому кабінеті електронного кампусу.

2. Складання модульної контрольної роботи

На 15-16 тижні семестру здобувачі виконують модульну контрольну роботу. МКР виконується на лекційному занятті, тривалість МКР – 45 хвилин. Модульна контрольна робота містить 46 тестових питань, кожне питання містить 3-4 варіанти відповіді, серед яких правильною є лише одна. Задача здобувача – уважно прочитати питання та варіанти відповідей, обрати один варіант відповіді (правильний на думку здобувача) та позначити його у будь-який зручний спосіб.

Здобувач може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення здобувача з виставленою викладачем оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими університетом.

Максимальна кількість балів складає 46 (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 1):

Тестове завдання виконане правильно (кожне з 46)	1
Тестове завдання виконане не правильно (кожне з 46)	0

Умови допуску до семестрового контролю: здобувачі, які не виконали всіх передбачених силабусом завдань не допускаються до заліку.

Семестровий контроль:

Здобувачі, які набрали протягом семестру **60 і більше балів** мають можливості:

- а) отримати залікову оцінку (залік) відповідно до набраного рейтингу (рейтингові бали переводяться до оцінки згідно із таблицею та заносяться до відомості семестрового контролю);
- б) виконати залікову контрольну роботу з метою підвищення оцінки (при цьому попередній рейтинг здобувача з дисципліни скасовується і він отримує оцінку тільки за результатами залікової контрольної роботи).

Здобувачі, які набрали протягом семестру менше **60 балів, але виконали умови допуску**, виконують залікову контрольну роботу.

Залікова контрольна робота складається зі 100 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни та виконується письмово.

Залікова контрольна робота проводиться за допомогою гугл-тестів, доступ до ЗКР надається здобувачам лише під час проведення заліку. Тривалість ЗКР – 90 хвилин. Залікова контрольна робота містить 100 тестових питань, кожне питання містить 3-4 варіанти відповіді, серед яких правильною є лише одна. Задача здобувача – уважно прочитати питання та варіанти відповідей, обрати один варіант відповіді (правильний на думку здобувача) та позначити його у будь-який зручний спосіб.

Максимальна кількість балів складає 100 (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 1):

Тестове завдання виконане правильно (кожне з 100)	1
Тестове завдання виконане не правильно (кожне з 100)	0

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації здобувачам

Працюючи на лекції здобувачу варто конспектувати основні поняття, ознаки, класифікації, визначення, про які розповідатиме викладач. Якщо здобувач буде уважно слухати, фіксувати відповідний матеріал, потім прочитає цей текст, застосує його при підготовці до семінарського заняття. Якщо після цього здобувач презентує свою обґрунтовану позицію (думку), критично оцінить позиції (думки) інших здобувачів, ставитиме питання викладачу та здобувачам – обсяг засвоєного ним навчального матеріалу і глибина його розуміння збільшуватиметься в рази.

Готуючись до семінарського заняття здобувач має обов'язково опрацювати лекційний матеріал певної теми, бажано ознайомитись з додатковою навчальною літературою. При виникненні питань, виявленні незрозумілих положень необхідно обов'язково обговорити їх з викладачем. На семінарському занятті навіть добре підготовлений здобувач не повинен залишатись пасивним спостерігачем, а активно включатись у обговорення питання. Якщо ж здобувач не ознайомився з навчальним матеріалом, йому варто уважніше слухати виступаючих, і завдяки отриманій інформації намагатись компенсувати недоліки підготовки до заняття. Не слід відмовлятися від відповіді на питання викладача. Навіть якщо здобувач не знає відповіді, доцільно спробувати відповісти, висловити свою думку, виходячи з власних знань, досвіду, логіки запитання тощо. При цьому не треба боятися помилитися – одним з важливих завдань вивчення гуманітарних дисциплін є вироблення вміння логічно мислити і відповідно висловлювати власні думки. Однак, варто пам'ятати, що незнання матеріалу дисципліни є суттєвим недоліком роботи здобувача і буде негативно впливати на його загальний рейтинг. Відповідальне ставлення до підготовки на кожне семінарське заняття дає змогу не лише правильно засвоїти навчальний матеріал, але й зекономити зусилля при проходженні семестрового контролю.

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри психології та педагогіки, к.психол.н, Гусєвим Андрієм Ігоревичем

Ухвалено кафедрою психології та педагогіки (протокол № 10 від 10.05.2023 р)

Погоджено методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 11 від 27.06.2023 р.)

Орієнтовні питання до залікової контрольної роботи

1. Які є задачі у психологічної підготовки воїнів?
2. Які професійно важливі якості формуються у воїнів?
3. Розкрийте головні аспекти надання психологічної допомоги військовослужбовцям.
4. Які існують критерії оцінки ефективності психологічної допомоги, наданої особовому складу?
5. З чого складається діяльність психолога з надання психологічної допомоги у районах виконання завдань?
6. Які види девіантної поведінки мають розповсюдження у бойовій обстановці?
7. Які існують способи профілактики девіантної поведінки воїнів.
8. Назвіть головні чинники суїцидального ризику у військовослужбовців.
9. Які існують шляхи профілактики суїцидів серед військовослужбовців?
10. Перелічіть ознаки високого суїцидального ризику.
11. Наведіть варіант класифікації конфліктів.
12. Які є основні джерела виникнення конфліктів у підрозділах.
13. Яким є вплив особистісних особливостей на виникнення конфліктів.
14. Які існують практичні заходи щодо упередження та виявлення конфліктів.
15. Назвіть основні структурні компоненти військового підрозділу.
16. Назвіть психологічні характеристики взаємовідносин військовослужбовців, управління психологічною атмосферою.
17. Охарактеризуйте типи малих груп за критеріями та рівнями їх взаємодії.
18. Сформулюйте основні соціально-психологічні характеристики колективу.
19. Назвіть психологічні основи формування морально-бойових якостей.
20. Що сприяє формуванню бойової майстерності.
21. В чому полягає психологічна підготовка до прояву агресивної поведінки?
22. В чому сутність підготовки щодо ставлення до цивільних осіб?
23. Сформулюйте головні ознаки сучасного бою та охарактеризуйте його вплив на психіку воїнів.
24. Що таке бойовий стрес та якими є його психологічні наслідки.
25. Розкрийте зміст поняття «готовність до активних дій».
26. Як виникає адаптація до умов бойової діяльності?
27. Охарактеризуйте особливості функціонування емоційно-вольової сфери
28. Які існують шляхи подолання негативних психічних станів.
29. Що таке вищі та нижчі почуття?
30. Яке значення має воля у діяльності військовослужбовця?
31. Охарактеризуйте специфіку функціонування відчуттів, сприйняття, уявлення у воїнів.
32. В чому специфіка функціонування уваги, пам'яті та уяви у воїнів.
33. Специфіка функціонування мислення та мовлення в умовах бойових дій.
34. Розкрийте роль знань, умінь та навичок у діяльності військовослужбовця.
35. Охарактеризуйте психологічні особливості військової діяльності.
36. Зробіть стислий огляд історії розвитку військової психології.
37. Сформулюйте головні завдання військової психології.
38. Які методи дослідження застосовують у військовій психології.
39. Стрес та бойовий стрес.
40. Прояви характерні для кожного етапу переживання травми.
41. Вихід із травми, симптоми. Адаптація.
42. Страх під час бою. Гостра фаза.
43. Симптоми постстресового стану.
44. Допомога при нервовому напруженні, ступорі, плачі.

45. Допомога при агресії, страхові, істеричі.
46. Допомога при апатії, руховому збудженню, маренню і галюцинації.
47. Саморегуляція. Вправи на саморегуляцію.
48. Що означає, для кожної сім'ї і родини, в кожній країні світу підписання контракту чи призов солдата на військову службу?
49. Терапевтична робота з дітьми, в сім'ях, де в одного з батьків є симптоми ПТСР.
50. Основні принципи психодіагностики осіб.
51. Що має бути в наявності в польовій сумці психолога?
52. Які зміни відбуваються в боєздатності бійців в залежності від тривалості їхнього сну?
53. Які заходи рекомендовано для учасника в зоні бойових дій та в період відновлення?
54. Дії військовослужбовців, в період перебування в полоні?
55. Які існують фази горювання при втраті бойового товариша.
56. Яка психологічна допомога рекомендована на різних фазах горювання?
57. Які ознаки суїцидальної поведінки?
58. Яка психологічна допомога надається особам з суїцидальними тенденціями?
59. Що таке дебрифінг? Мета дебрифінгу? Навіть фази дебрифінгу?
60. Які методики рекомендовано щодо психодіагностики осіб, що пережили травмівну подію?
61. Назвіть основні джерела виникнення конфліктів у підрозділах.
62. Розкрийте зміст впливу особистісних особливостей воїнів на виникнення конфліктів.
63. Які існують практичні підходи щодо попередження конфліктів.
64. Які методики використовують для визначення ПТСР?
65. Які методики використовують для визначення депресивних станів?
66. Які методики використовують для визначення суїциду?
67. Перелічіть основні структурні компоненти військового колективу.
68. Розкрийте зміст таких соціально-психологічних явищ, як загальна думка, колективний настрій, колективні відчуття, традиції, авторитет у військовому колективі.
69. Які існують підходи до управління психологічною атмосферою у військовому колективі.
70. Що таке групова динаміка?
71. Які існують методи вивчення психології військового колективу?
72. Які види девіантної поведінки мають розповсюдження у бойовій обстановці?
73. Розкрийте зміст профілактичної роботи щодо девіантної поведінки військовослужбовців.
74. Які головні чинники суїцидального ризику у військовослужбовців ви знаєте?
75. В чому полягає профілактика суїцидів серед військовослужбовців?
76. Які ознаки високого суїцидального ризику ви знаєте, та які існують способи їх виявлення?
77. Які методики використовують для оцінки посттравматичних реакцій для бійців?